

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— Ze Lwowa. —

C. K. Rząd krajowy ogłosił następujące
U w i a d o m i e n i e.

Przy rozdawaniu nagród przeznaczonych ze Skarbu Rządowego za przychów koni i bydła, przedsięwziętym dnia 12. Lipca 1826 na iarmarku w Podhaycach w Cyrkule Brzeżańskim, otrzymały takowe nagrody osoby następujące: 1) Jakób Rauth, Kolonista z Ernsdorfu z Dominium Póberskiego, Henryk Ottenbreis kolonista z Bóhersdorfu Dominium Nowosieleckiego i Semko Droczuk z Białej Kierucy, każdy po 20 duk. w złocie za przychów naysiękniejszych żrębców po stadnikach Skarbowych; 2) Piotr Fink, kolonista z Kimirza z Dominium Uskowieckiego, Jakób Gerbenthal kolonista z Dobrzanicy, Jan Zeiger kolonista z Uszkowica i Tadeusz Medrecki kolonista z Dominium Nowosieleckiego, każdy po 6 duk. w złocie, za przychów naysiękniejszych klaczek po stadnikach Skarbowych; 3) Piótr Izak poddany z Siołki z Dominium Podhajeckiego, Jan Mohur poddany z Soromczuk z Brzeżańskiego i Daniel Kuczma, poddany z Holendrów z Dominium Podhajeckiego, każdy po 12 ZR. w M. K. za przychów naysiękniejszych byków; 4) Gabriel Głowa z Siołki z Dominium Podhajeckiego, Alexy Starhowski z Justynówki z Dominium Nowosieleckiego, Szymon Biskowicz z Holnoczów, Michał Rudkowski z Zahaiec z Dominium Podhajeckiego, Michał Morluk z Wirzbowa z Dominium Holnoczowskiego i Mikołaj Wersta z Uhtynowa Dominium Podhajeckiego, każdy po 8 ZR. w M. K. za przychów naysiękniejszych krów.

— Z Wiednia d. 9. Listopada. —

N. Pan raczył C. K. Kapitana Porncznika pułku piechoty Xięcia Hessen-Homburga, Ulyssesa Barona Salis Saggio, wynieść naysławieży do godności C. K. Podkomorzego.

Towarzystwo Dam ślachejnych ku wspieraniu dobrego i pożytecznego, obchodziło Imieniny N. Cesarzowej Jęj Mości przez uroczysty podział nagród między dziesięciu zasłużonych służących. Nagrodę odebrały osoby następujące: Franciszek Schichl, Jerzy Hehl, Andrzej Schne-

berger, Sebestyan Reischer, w wieku lat 80, 74, 70 i 68, z których pierwszy liczy 65 lat służby trzeci 36 u jednego stręczyciela; Katarzyna Germatinger, Katarzyna Zapf, Elżbieta Stoss, Cecylia Leitner, Weronika Stadnitzka i Elżbieta Kummer, wszystkie w podeszłym wieku, z których przedostatnia lat 45, ostatnia 46, a mianowicie 53 lat w jednym domu w służbie zostawały. Każnodzieia nadworny, Wilhelm Sedlaczek, Kanonik regularny Sgo. Augustyna w Klosterneuburg i Professor teologii moralnej, który miał zwyczajną mowę, trafił do rozumu i serca, i widać było wrażenie, ze zbudowania i poruszenia, z któremi zgromadzenie salę opuściło.

— Z Gorycyi (w Styryi.) —

Imieniny N. Cesarzowej Jęj Mości, naszęj naysławiejszey Matki kraiu, obchodzono w naszęj Stolicy z uszanowaniem i miłością, któremi napełnione są piersi każdego poddanego dla naysławiejszey Współtowarzyszki życia naszego ukochanego Oycy kraiu i ukochanęj Matki wiernych ludów.
(G. Wied.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hiszpańska.

Z Nowego Yorku donoszą pod d. 29. Wrześ. »Piękna fregata Hellas, budowana dla Greków przez PP. le Roy, Bayarda i Współki, jest w gotowości do odpłynienia na miejsce przeznaczenia swojego. Chociaż bierze tylko 2200 beczek i ma 32 dział czterdziestodwu-funtowych, jednakże mierzyć się może z okrętem liniowym o 74 działach. Budowa ięj nadzwyczajnie subtelna, iż z daleka można ią mieć za naysławniejszą z fregat.«

Gazeta Kolumbijska mówi, że do Varynas ze strony Rządu nowego w Wenezueli zjechała Kommissyia, która mieszkańców wzywała, aby się łączyli z powstańcami, i uznali Zwierzchnictwo Paeza. Wezwanie to przyjęto źle i lud oświadczył, że i w przyszłości pozostanie wiernym dotychczasowemu Rządowi.

Z la Guayra piszą pod d. 4. Września, że tamedzna prowincyia na długi czas zginęła dla Rzeczypospolitej; Rząd ogólny znajdzie tam na przyszłość bardzo słabe źródła, ponieważ Paez

i jego stronnicy niezmiernie czynią wydatki, aby się utrzymać.

Dnia 18. Sierpnia Pułkownik Maceno, ówczesny Gubernator w Karrakas, wyszedł w 500 ludzi dla potężenia się z Bermudezem. Po jego wyściu wszedł Jenerał Merino, trzymający z Paezem, w 300 Indzi do Karrakas, gdzie się także Paeza spodziewano. Są tacy, którzydają wiarę, że Bermudez ciągnie przeciwko Karrakas.

Spodziewano się Boliwara w d. 4. Sierpnia; lecz wieść ta była bezzasadną.

Portugalia.

Gazeta Lizbońska z d. 14. Października zawiera rozporządzenie Infantki, dotyczące się uprzedniego urzędzenia »dywizyi operacyunej.« Takowa składać się będzie ze dwóch brygad piechoty, jednéy brygady jazdy i z jednéy brygady artyleryi konnéy. Przenaczenie téy diwizyi nie jest w wspomnioném Rozporządzeniu wyrażone.

Gazety Lizbońskie nienamieniają o poruszeniu, które w d. 8. Października wszczęło się było w Algarbii przez bunt 14go pułku piechoty.

List z Lizbony z d. 15go Października, w Gwiaździe, donosi, że poruszenia zaszły w Algarbii są utłumione, i Margrabia Abrantes uciekł. Lecz nie wiadomo, dokąd zbiegł, równie, iak Margrabia Chaves (Hrabia Amarante), albowiem ostatni, iak głoszą z początku, nie zdaie się, by się udał do Hiszpanii.

Mówiono o wylądowaniu wojska Angielskiego, takowe wynosiło tylko 150 ludzi, rozłożono ich w Belem, przy pałacu Ajuda, gdzie mieszka Rejentka, którą sama milicyja otacza. Wspomniony list dodaie: »Lekarz Rejentki, D. Abrantes, i Hiszpan Sierra, popłynęli do Ameryki. Wiadomo, że ten Sierra chce zebrać liberalistów Hiszpańskich, i z nimi wyruszyć do Hiszpanii. Dr. Abrantes wspierał go w tey mierze. (G. Wied.)

Wielka Brytania i Irlandyia.

Kuryier z d. 10. z. m. zawiera następujący wyimek z listu prywatnego z Alexandryi z d. 10 Sierpnia, (o którym namieniliśmy w Nrze. 125. Gaz. nasz.): »Ciesz się mocno, że W Panu donieść mogę, iż Jenerał Francuzki Boyer opuścił służbę Baszy Egipskiego. Między nim a Ministrem Woyny Mohamedem Laz niustannie zachodziły spory względem attrybucyi ich wzajemnego zakresu działań, które częstością przyciągały za sobą nieprzyjemne rozpoznawanie, a które Basza na próżno starał się usunąć. Jak się zdaie, Wice-Król rozmaite poczynił Jenerałowi przyrzeczenia, aby go sobie ująć, lecz ten, pobłażaniem takowém osmielony, coraz wyżey naciągał strony, aż nakoniec, gdy pewnego razu żądał Jenerał po-

stuchania, dla przełożenia żądań swoich, o których Basza wiedział, że na takowe nie może zezwolić, odinówiono mu tego posłuchania. Boyer żądał więc swoiego uwolnienia, które onemuż, zapewne niespodzianie, natychmiast dano. Słychać, że Jenerał Margrabia Livron, Agent woyskowy, Wice-Króla we Francyi, wezwany będzie do Egiptu na miejsce Boyera. Ma to być człowiek charakteru nieznośnego. Wice-Król przeznaczył w darze dla Królów: Francuzkiego i Angielskiego dwa wielkie błdy, i wezwał obudwóch Konzultów tych Monarchów w Alexandryi mieszkających, aby takowe przez losy wybrali. — Nil się podnosi, i spodziewać się trzeba straszny powodzi; iednakże za wcześnie iest, aby z pewnością o tém mówić można. Płody żniw ze wszystkich artykułów do wywozu zdanych, inż wysłano na okrętach, wyjąwszy prawie 360,000 ardepów bobu, w Kairze złożonych, które niebawem, skoro rzeka będzie sposobna do żeglugi, zostaną tu (do Alexandryi) wysłane. Ilość ta iest nadrostem z obudwóch lat ostatnich. Lewantyści, którzy upatrują zyski w spustoszeniach, zwykle zrzadzanych przez szarańczę w Syrii, zakupili u Baszy 12,000 ardepów bobu po cenie, iaką onym w przyszłości wyznaczy. Ludzie ci polegają na tém, że Basza, który tym rodzajem handlu bardzo zajęty, nie oznaczy wyższej ceny, tylko taką, iakąby przy pomysłnych nadzieiach mógł mieć na najlepszym targu, a że sumnę z kupna pochodzącą składaiają w assygnacyach Baszy, które teraz po 25 procentu diskonta stoia, przeto ieszcze w handlu mogą mieć zyski. — Wieść o wyjeździe Lorda Cochrane do Lewantu wielkie tu sprawiła wrazenie. Wiele osób obawia się złych skutków, które ztąd dla Anglików tutaj mieszkających wyniknąć mogą, iednakowoż nie wszyscy dzielą tę boiaźń, ponieważ w skutek własności systemu handlowego przez Wice-Króla przyjętego, przeszło dziewięć dziesiątych części towarów, wywożonych z Egiptu, albo na rachunek Wice-Króla lub iego urzędników i poddanych, wysełanych bywa. Obawy zaś względem bezpieczeństwa osób naszych są zupełnie bezzasadne. Jest nas tu bardzo mało, a Basza nie łatwo znajdzie słuszny powód, by się nam naprzykrzył. Nadto iest zawsze za tém, aby się wspaniałym i umiarkowanym przeciwko swoim przyjaciotóm okazywał; i postrzeba ku sławie iego przyznać, że podczas woyny w Morei, Grecy mogą bez przeszkody przybywać do Egiptu i znowu się oddalać, nie doznaiać najmniejszey przykrości. Rząd Angielski postępował zapewne z najsćcisłyszą bezstronnością przeciwko Wicekrólowi. Okręty Angielskie pomagają, aby bez przeszkody woyska iego i dostawy przewożono do Morei. Angielscy Inżynierowie i Mechanicy są w iego służ-

bie, a okręt jego parowy »The London Engineer« osadzony Angielskimi poddanymi, użyty był przeciwko Groom i jeszcze dotąd ma Angielskie herby po obu bokach. Chociaż żalić się możemy, iż Wicekról wszystkie przywileje handlowe, nadane przez Portę na korzyść naszą, zniósł, jednakże wyznać należy, że Europejczykowie pod panowaniem jego zupełnej i bezstronnej doznowali opieki.

Kupcy Angielscy, mieszkający w Meksyku, przestali swemu Jeneralnemu Konzulowi w tej Rzeczypospolitej list, w którym przekładają mu nieprzyjemne położenie, w iakiem zostają przez nieobecność okrętów wojennych, względem swoich pieniędzy, które teraz są ich głównym środkiem do robienia rymsów, co przypisują rzadkości wystawianych wexłów i wzrastającemu dochodowi z kopalni. Pieniądze bite w mennicy Meksykańskiej, chociaż daleko inniej czynią, iak niegdy, i iak się spodziewają, że niebawem znowu wynosić będą, iednakowoż iak słyhać czynią miesięcznie milion dolarów. Przed rewolucyją bito trzy razy więcej pieniędzy, atoli podczas wojny mennice prawie nie były czynne, a potem powoli przysły do terażniejszej czynności.

Loteryja Król. zaprowadzona w Anglii od czasu panowania Królowey Anny (zmarłej 1714), ciągniętą była po raz ostatni w d. 18. Października. Instytut ten iest teraz zniesiony. (G. Wied.)

Francyja.

Król, Delfin i Delfinowa zwiedzili w dniu 27. Października warstat rzeźbiarza Cortot, dla widzenia modelu do kolosalnego posągu Ludwika XVI., który ma być postawiony na tēm mieyscu, gdzie ten nieszczęśliwy Król śmierć poniósł. Król ten wystawiony iest pieszo, trzymając w prawey palmę męczennika, lewą rękę mając ku niebu wienioną, gdzie i wzrok jego zwrócony. Obłoki służą za podstawę, i wraz obeymnią atrybucye godności Królewskiej.

Na budowę kościoła Sgo. Pawła w Rzymie dał Król 60,000 franków. (G. Wied.)

Król na przetożenie Biskupa Strasburskiego mianował P. Barande, wychowawca szkoły polytechnicznej, teraz Inżyniera w Król. korpusie budowniczym dróg i mostów, niższym nauczycielem Xięcia Bordeaux. P. Barande spoważniony do nauki w rzeczach umiejętności młodego Xięcia.

Gazeta z Havre donosi, że Lord Cochrane dał swojemu iachtowi w Marsylii rozkaz, aby był gotów wysść pod żagle. O pobycie terażniejszym Lorda, żadne Gazety Paryżkie pewny nie podają wiadomości. W Marsylii mieszkał ón przypadkiem w iednym domu z Jeneralem Boyerem, któ-

ry powrócił z Egiptu. Lady Cochrane przybyła w połowie Października z Genewy do Turynu.

Monitor z d. 1. Listopada zawiera następujący Artykuł: »Depesze, które wyprawiony w d. 18. Października z Petersburga Goniec tu przysłał, donoszą, że urzędowa wiadomość o przyjęciu *Ultimatum* Dworu Rossyjskiego ze strony Tureckich Pełnomocników w Akermanie, nadeszła do owej stolicy i mocne sprawiła ukontentowanie. Wymiana ratyfikacyj Traktatu nastąpić ma w Akermanie w czterech tygodniach.

Na wiadomość o przyjęciu *Ultimatum* Rossyjskiego ze strony W. Porty, która się na giełdzie rozszła, podniosły się znacznie papiery w d. 19. z. m. Papiery 5pCtowe otworzono 95 fr. 85 cent. i zamknięto ie 99 fr. 10 centy.; 3pCtowe 67 fr. 50 centy. otworzone, zamknięto 68 fr. 35 cent. (D. Au.)

W Paryżu umarł Hrabia Boissy d'Anglas, Par Francyi, w wieku 70 lat swojego życia. (G. Wied.)

Zjednoczone Niderlandy.

Z Bruxelli d. 17. Października.

Król Jegomość otworzył dnia wczorayszego Zgromadzenie Reprezentantów Niderlandzkich. O godzinie iszey wyiechał z swego pałacu do pałacu posiedzeń, otoczony Xiążętami Oranii i Fryderykiem. Przymowała go Kommissyia z 18 Członków Izby złożona. Król przyszedłszy do sali, zasiadł na tronie i zagaił Seym następującą Mową w ięzyku Holenderskim:

»Ślachtetni i Wielmożni Panowie! Z wielkiem ukontentowaniem mogę was znowu uwiadomić, że od wszystkich Mocarstw odbieram ciągle dowody życzliwej przyjaźni. Zawarcie Traktatów dla dobra handlu i fabryk, mogących nayeowniej wzajemną utrzymywać przyjaźń, iest nieustannym starań moich przedmiotem, podobnie iak wszystko, co ułatwić i rozprzestrzenić może stosunki moich poddanych we wszystkich częściach świata. Spodziewam się, że z stolicą Apostolską w krótkce nastąpi ugoda względem spraw Rzymsko-katolickiego obrządku. W skutku obustronnych życzeń rozpoczęte będą w Rzymie nowe układy. Pomimo kilku smutnych okoliczności, wewnętrzny stan kraiu nie z iednego względu iest zaspokajający. Srogie nieszczęście, zwiędzające od nieiakiiego czasu część naszych prowincy, doszło iuż, ile się zdaie, do naywyższego stopnia; zapewne odtąd będzie się zmniejszało. Nie zaniedbano niczego, co uczynić mogła ludzkość i zdolność, aby zmniejszyć nieszczęście i wstrzymać nadal spustoszenia onego. Okropne nieszczęście spotkało miasto Ostende; dochodzą teraz iego przyczyny i skutków. Gdzie tego

rodzaj i wielkość straty wymaga, rozdawane będzie stosownie wsparcie. Komunikacye drogowe mnożą i ulepszą się codziennie. Nowe ich części będą tego roku zupełnie ukończone, a tąd ułatwiony będzie przewóz tym okolicom, które iakkolwiek bogate w płody roli i kruszce, nie miały dotychczas wygodnych komunikacyi; w krótkie spłyną na nie szczególne skutki przemysłu wykształconego, czynnego i płodnego. Komisysia, której powierzyłem był rozważenie sposobu nakierowania rzek, ukończywszy zaszczytnie tę trudną pracę, zdała z niej sprawę. Ta ważna praca będzie ogłoszona, aby ją roztrząsnęta publiczna opinia. Zastosowano natychmiast niektóre z zaproponowanych przez Komisysią środków, uznano bowiem nieomylny ich pożytek; wszelako życzyłem, aby, nim stanowcze postanowienie względem całości projektu ogłoszone będzie, wprzódy z umiejętnych badań korzystano, do iakich zapewne ogłoszenie projektu da powód. — Następnie powiedział Król o pracach Kommissyji wyznaczoney w celu udzielenia wsparcia tym okolicom, które ostatnia powódź była dotknęta, i o przesileniu handlowém, które iednak w Niderlandach nie tyle, ile w innych krajach dało się uczuć. »Instrukcyia publiczna« — mówił Król daley — zastosowywa się coraz bardziej do terażniejszych potrzeb społeczności. Niemał w całym kraju uczyć się mogą dzieci ubogich bezpłatnie. W niektórych miastach zaczęto z pomysłnym skutkiem udzielać oddzielnych nauk klassie przemysłowej, przezco upowszechnić się będą pośród niej praktyczne wiadomości. Rozporządzenia względem nauki starożytnych iczyków i innych gałęzi umiejętności, odpowiedziały zupełnie oczekiwaniu i stale będą wykonywane. Instytucyia milicyi obywatelskich urządzona będzie na terażniejszym Seymie. W posiadłościach Wschodnio-Indyyskich, dokąd woysko ciągle jest wysyłane, przytłumione będą bunt w krótkie zapewne, gdyż panowanie Niderlandów w owych stronach przybierze na przyszłość charakter umiarkowania i przekonania. Dochody skarbu publicznego znajdą się w stanie pomyslnym. Przeszłego roku przewyższyły wydatki, a tego samego spodziewać się można roku bieżącego. Zaradziecie nierówności w podziale podatków gruntowych. Przełożony wam jest projekt do powiększenia summy, przeznaczoney na umorzenie długu narodowego. Spodziewam się, że WPP. będą mogli przełożyć na terażniejszym Seymie projekt do organizacyi sądownictwa; w

którego redakcyi miano względ na nważi, uczynione w czasie narad nad dawniejszym projektem. Kommissyia zatrudniona projektem do prawodawstwa narodowego, ukończyła Kodex postępowania sądowego w sprawach cywilnych, i pracuje teraz z ciągłą gorliwością nad projektem Kodexu karnego. Ogłaszam rozpoczęcie Seymu. Szczęśliwe doświadczenie przekonywa, że iedynym celem naszych iednomyslnych usiłowań jest pomnożenie pomyslności naszej oyczyzny; z zaufaniem wolno nam wzywać dla niej Boskiej opieki i na tey pomocy budować nasze nadzieie. (G. War.)

Jeszcze dotąd smutne bardzo nadchodzą wiadomości z Gröpingen. Liczba umarłych pomnożyła się znowu od d. 12. do 19. z. m. o 33 osób i doszła do 165. »Nie masz, piszą z tamtąd, ani iednego domu, ani iednego człowieka, któryby od téy choroby był wolny, a ci, którzy onę już mieli, co chwila dostają recydywy i t. d.« (D. Au.)

Rossyia.

Gazety Berlińskie donoszą z Moskwy z dnia 18. Października: »N. Cesarzowa Matka Jeyność Maryia Feodorowna, raczyła od dni ośmiu często odwiedzać Instytutu podrzuthów, czyli rozporządzenia iey są wykonywane, ponieważ Monarchini zamysła wyiechać do Petersburga w d. 20. t. m. Jego Cesarzowicowska Mość W. Xiążę Michał Pawłowicz opuścił w d. 22. Moskwę i uda się do Petersburga. (D. Au.)

Gazeta Nadworna podaje następującą wiadomość jeograficzną o teatrze wojny: »Elizabetpol leży od Petersburga 2820 wiorst. Kachety, prowincyia Rossyyska na Kaukazie, wyborny kraj nad rzeką Alazan, nayżyźniejsza krajina Państwa Rossyyskiego, która 50 ziagn wydaie, obfituje w wino, iedwab i dobre owoce. Dahgostan graniczny z Gruzyją, morzem Kaspiyskiem, z Koisi, śnieżnymi górami Khalabaru, a ku południowi z Schirwanem, ma podostatkem wina, bawełny, szafranu, iedwabiu, zboża i naphty. Akusza podobnie w obwodzie Kaukazkim, liczy prawie 18,000 rodzin w 34 wsiach, z których każda ma swojego starszego. Mało trudnią się rolnictwem, lecz mają wiele owiec, z których weiny robią sukna.

Po potwierdzonym w d. 22. Czerwca h. r. przez N. Cesarza regulaminie Cenzury, utworzony został w d. 14. Października Komitet Wyższej Cenzury. (G. Wied.)

(Do tego Numeru Gazety dołączony jest Ner. 46. Rozmaitości.)